

Rakjuk össze!¹ Református ifjúsági kapcsolatok a Kárpát-medencében – egy történelmi egyház hálózat építési tapasztalatai

Tartalom

Összefoglaló.....	1
Bevezetés.....	2
1. A magyar református struktúra.....	3
1.1. A Magyarországi Református Egyház felépítése.....	3
1.2. Református egység a Kárpát-medencében.....	5
2. A magyarországi református ifjúsági hálózat kiépítése: az Ifjúsági Iroda létrehozása és működési elvei.....	7
3. Kárpát-medencei magyar református ifjúsági kapcsolatok.....	11
3.1. Az alkalmoszerű együttműködéstől a szervezett hálózatokig: programok, rendezvények, szereplők.....	11
3.2. Rendszerszerű együttműködés: a Kárpát-medencei Ifjúsági Egyeztető Fórum és hozadékai.....	15
Felhasznált anyagok.....	24

Összefoglaló

Ez az esettanulmány annak a folyamatnak az első jelentős állomása, amelyben a határokon átívelő Kárpát-medencei református ifjúsági kapcsolatokat és hálózatokat térképezzük fel. A kapcsolattartásnak számos szintje és eszköze van a református egyházban az egyének által kezdeményezett viszonyoktól kezdve a gyülekezeti összefogáson át az egyházkerületi együttműködésig. Az esettanulmányban a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Irodája által koordinált hálózatokba nyújtunk betekintést. Az adatgyűjtés és adatelemzés során egyértelműen kirajzolódott, hogy a magyarországi és Kárpát-medencei református ifjúsági hálózat kiépítése és működtetése egyaránt egy rendkívül tudatos, intenzív, fokozatos és energiaigényes munka eredménye. Ez a folyamat nem mentes konfliktusoktól, surlódásoktól sem, de az együttműködés pozitív hozadékai miatt a kooperáció az idők során egyre inkább logikussá, racionálissá vált a résztvevők számára.

A határokon átívelő magyar református egység felé tett első jelentős lépéseknek - például a Kárpát-medencei református vezetőket tömörítő Generális Konvent 2004-es megalakulásának - korán megtették az ifjúsági megfelelőit is. A Generális Konventtel együttműködő Kárpát-medencei Ifjúsági Egyeztető Fórumot ugyanis még ugyanebben az évben összehívta az Ifjúsági Iroda. Ez az a 86 tagú intézmény, amely mára a külhoni magyar ifjúsági vezetőkkel (egyházkerületek, ifjúsági szervezetek, főiskolai, egyetemi gyülekezetek,

¹ A Rakjuk össze! egy a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Irodája által indított kampány és rövid felmérés (<http://rakjukossze.hu/main.php>) a fiatalok és az egyház aktív párbeszédét erősítendő. Ezen párbeszéd eredménye lett a jelenlegi Zsinati Ifjúsági Fórum (3.1. pont).

teológiák, középiskolai közösségek vezetői) való rendszerszerű együttműködés színtere és kiváló példája lett. Azon külföldi fiatalok száma, akiket az Ifjúsági Iroda el tud érni az említett partner ifjúsági vezetőkön keresztül, 10-12 ezerre tehető.

A Kárpát-medencei Ifjúsági Egyeztető Fórum munkájának eredményeként többszintű együttműködés alakult ki az ifjúsági szereplők között. Összehangolják például a régió különböző országaiban zajló ifjúsági rendezvények időpontjait, évente kijelölnek egy nagy központi fesztivált, amire minden szervezet elviheti fiataljait, közösen találják ki és szerveznek rendezvényt. A Kárpát-medencei Ifjúsági Egyeztető Fórum további eredménye az ötletek, előadók, zenekarok és programok hatékony „cseréje”. Ezen együttműködések kombinációjára szemléletes példa a Csillagpont Református Ifjúsági Találkozó, ahol a Kárpát-medencei ifjúsági vezetők és fiataljaik egyben résztvevőként, „vevőként” és programok házigazdáiként, felelőseiként „adóként” is megjelennek. Az Ifjúsági Iroda kommunikációjának egyébként hangsúlyos része az, hogy az egyes régiókból hozott, a reformátusságon belül megmutatkozó különbségeket erősségként, energiaként, új impulzusként fogalmazza meg. Összességében elmondható, hogy a külföldi magyar ifjúsággal ápolt kapcsolat idővel egyre szimmetrikusabbá, kiegyensúlyozottabbá vált.

Bevezetés

A magyar református ifjúsági hálózatok feltérképezéséhez, működési elvének megértéséhez elengedhetetlen a református egyház felépítésének ismerete, hiszen ebbe a rendszerbe tagozódik be az ifjúsági munka. Mivel a jelenlegi ifjúsági hálózatok a múltból vezethetők le, a Kárpát-medencében az utóbbi bő tíz évben lezajlott folyamatokat időben is vizsgáljuk mind „általános” református egyházi, mind ifjúsági vonalon. Az esettanulmány alapvetően a Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Irodája (a továbbiakban: Ifjúsági Iroda) által koordinált munkát mutatja be. Az Ifjúsági Iroda elsődleges feladata a református ifjúsági munka országos szintű koordinációja, a valóságban az iroda tevékenységének hatóköre azonban ennél jóval szélesebb. Az Ifjúsági Iroda vezetői ugyanis több mint tíz éve rendszeres, ugyanakkor változó intenzitású kapcsolatokat ápolnak a külföldi magyar ifjúsági vezetőkkel.

Az esettanulmány elkészítéséhez másodlagos és elsődleges adatgyűjtést egyaránt végeztem. Másodlagos adatforrásként támaszkodom a Magyarországi Református Egyház Törvénytárára, az Ifjúsági Iroda által készített és kiadott szakmai beszámolókra, nyilatkozatokra, rendezvény- és programismertetőkre, egy program értékelésre. Az elsődleges adatok főként interjúkból származnak. Két félig strukturált mélyinterjút készítettem az Ifjúsági Iroda első vezetőjével. Egy rövidebb lélegzetű félig strukturált telefonos interjú keretében beszélgettem az Ifjúsági Iroda harmadik vezetőjével, a második vezető pedig feltett kérdéseimre írásban válaszolt részletesen. A jelenlegi vezetővel egy félig strukturált mélyinterjút készítettem, ezen kívül számos alkalommal beszélgettünk célzottan az iroda munkájáról, és az esettanulmány elkészítése során is folyamatosan egyeztettük az információkat.

1. A magyar református struktúra

1.1. A Magyarországi Református Egyház felépítése

Egy 2005-ös református törvény értelmében a Magyarországi Református Egyház „*tagjának tekinti a magát magyar reformátusnak valló és ezt kinyilvánító egyháztagot*“ attól függetlenül, hogy az illető Magyarország határain belül vagy azokon kívül él (1967. évi törvény a Magyarországi Református Egyházról és Szolgálatáról a 2005. évi I. törvény módosításaival egységes szerkezetben²). A teljes jogú egyháztagság feltétele a keresztség, a konfirmációi fogadalom³, a gyülekezeti istentiszteleten és úrvacsorán való részvétel, valamint az egyház fenntartásához való hozzájárulás (egyházfenntartói járulék jogcímén fizetett pénzösszeg). A teljes jogú egyháztagnak választójoga van, így szerepel a választói névjegyzékben, továbbá választható - három év egyháztagság után például presbiternek. (1994. évi II. törvény a Magyarországi Református Egyház Alkotmányáról és Kormányzatáról a módosításokkal egységes szerkezetben 22. § (1-2)).

A Magyarországi Református Egyház működését az istentiszteleti rendtartás, valamint a zsinat-presbiteri elv alapján hozott egyházi törvények és rendeletek szabályozzák. A Magyarországi Református Egyház legfőbb iratai a Szentírás, valamint az 1567. évi debreceni zsinat óta a II. Helvét Hitvallás (Henrik Bullinger, 1562), az 1646-os szatmárnémeti nemzeti zsinat óta pedig a Heidelbergi Káté (Zacharias Ursinus és Caspar Olevianus, 1563⁴). (1967. évi I. törvény a Magyarországi Református Egyházról és Szolgálatáról a 2005. évi I. törvény módosításaival egységes szerkezetben 1. § (2), 8. §)

A Magyarországi Református Egyház **egyházközségekből** épül fel. Az egyházközség határai általában megegyeznek az adott település, helység határaival, ugyanakkor egy helységeken belül több egyházközség is működhet. Az egyházközség lehet anya-, társ-, leányegyházközség, ezek jogi személyek is egyben. Léteznek még jogi személyiséggel nem rendelkező missziói egyházközségek, valamint szórványok. A hétköznapi szóhasználatban az anyaegyházközség felel meg a „hagyományos“ egyházközségnek: van lelkipásztora, presbitériuma, önálló anyakönyvvezetése és pénzgazdálkodása. (1994. évi II. törvény a Magyarországi Református Egyház Alkotmányáról és Kormányzatáról a módosításokkal egységes szerkezetben 14-18. §⁵)

Az egyházközség önkormányzati és igazgatási feladatait az egyházközség köztestületei látják el, ezek: a teljes jogú egyháztagokból álló *egyházközségi közgyűlés* (a), amely a *presbitériumot* (b) választja, az egyházközség *elnöksége*: a lelkész és a (fő)gondnok (c), az egyházközség *tisztségviselői* (lelkipásztor, vallásoktatói, intézeti lelkész, beosztott lelkész, segédlelkész, diakónus;

² http://www.reformatus.hu/data/documents/2014/04/01/0401_MRE_torvenytar_2014.pdf

³ A konfirmációi fogadalmat egy vagy két éves közösségépítő és a református egyház hittételeit ismertető képzés előzi meg. A felkészítés egyik legismertebb, sok kiadást megért olvasókönyve a *Megtaláltuk a Messiást!* (Lásd például Szénási Sándor (1990): „Megtaláltuk a Messiást!” Konfirmációs olvasókönyv. A Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest.) A konfirmációs fogadalomtétel hagyományosan tizennégy-tizenöt évesen zajlik, ugyanakkor a felnőtt konfirmáció is igen elfogadott és elterjedt. A fogadalomtétel nyilvánosan, általában istentisztelet keretében zajlik. További információk a konfirmációról: <http://reformatus.hu/mutat/6239/>.

⁴ <http://www.reformatus.hu/mutat/7512>

⁵ http://www.reformatus.hu/data/documents/2014/04/01/0401_MRE_torvenytar_2014.pdf

(fő)gondnok, presbiterek) és *alkalmazottai* (például tanár, tanító, óvónő, irodai alkalmazott, kántor, egyházfi, harangozó) (d); a presbitérium által létrehozott *bizottságok* (e).

Az egyházközség vezető testülete, „*lelki és anyagi életének irányítója*” az egyháztagek által választott presbitérium. A presbitérium legkevesebb négy főből áll, létszámát presbiteri határozat alapján az egyházmegyei közgyűlés hagyja jóvá. A legalább három éves tapasztalattal rendelkező presbiterek közül gondnokot/gondnokokat kell választani. Több gondnok esetén főgondnokot kell választani. A presbitérium legalább negyedévente ülésezik. A presbiteri gyűlés elnöke, összehívója és levezetője a gyülekezet lelkipásztora⁶, társelnöke a (fő)gondnok. (1994. évi II. törvény a Magyarországi Református Egyház Alkotmányáról és Kormányzatáról a módosításokkal egységes szerkezetben 22-74. §)

A hatékony egyházi kormányzás és igazgatás érdekében a református egyházközségek **egyházmegyékben** egyesülnek. A egyházmegye tisztéviselői az esperes, az egyházmegyei gondnok, a lelkészi és világi főjegyző, a lelkészi és világi egyházmegyei tanácsosok, a lelkészi és világi jegyzők, a jogtanácsos, az egyházmegyei bírák, a pénztáros, a számvevő, a levéltáros. Az egyházmegye elnöksége az esperes és az egyházmegyei gondnok. Az egyházmegye közgyűlése hat éves időtartamra egyházmegyei tanácsot választ, tagjai: az egyházmegye elnöksége, a főjegyzők és 4-12 fő egyházi és világi tanácsos. (1994. évi II. törvény a Magyarországi Református Egyház Alkotmányáról és Kormányzatáról a módosításokkal egységes szerkezetben 78. §, 99. §, 101. §).

Az egyházmegyék négy **egyházkerület**be tömörülnek, ezek: a Dunamelléki, a Dunántúli, a Tiszeninnyi és a Tiszántúli Egyházkerület. Az egyházkerület tisztéviselői a püspök, az egyházkerületi főgondnok, a lelkészi és világi főjegyző, az egyházkerületi tanácsosok, a lelkészi és világi jegyzők, a jogtanácsos, a gyűjteményi igazgató, a püspöki titkár. (1994. évi II. törvény a Magyarországi Református Egyház Alkotmányáról és Kormányzatáról a módosításokkal egységes szerkezetben 106. §) Az egyházkerületek nagy autonómiát élveznek működésük során.

Magyarországon tehát 4 református egyházkerület, 27 református egyházmegye⁷, és 1299 református gyülekezet működik. Az interjú tapasztalatok alapján az egyházvezetés számára kiemelkedő fontosságú, hogy a Magyarországi Református Egyház átlátható és demokratikus rendszerben, rendszerben, struktúrában, hatékony kommunikációs hálózattal alátámasztva működjön. Az Ifjúsági Iroda megálmodója, aki azóta az egyházvezetés magasabb

⁶ A köztudatban az él, hogy egy egyházközségnek egy beiktatott lelkésze van, ettől nyilván előfordulnak eltérések. Ha több lelkész teljesít szolgálatot a gyülekezetben, a beiktatott lelkészen (vezető lelkész) kívül például vallásoktatói, intézeti lelkész, beosztott lelkész, segédlelkész pozíciókban dolgoznak a többiek.

⁷ Református egyházmegyék a Dunamelléki Egyházkerületben (8 db): Baranyai, Bács-Kiskunsági, Budapest-Déli, Budapest-Északi, Délpesti, Északpesti, Tolnai, Vértesaljai Egyházmegyék; Dunántúli Egyházkerület (6 db): Mezőföldi, Órségi, Pápai, Somogyi, Tatai, Veszprémi Egyházmegyék; Tiszeninnyi Egyházkerület (4 db): Abaúji, Borsod-Gömöri, Egervölgyi, Zempléni Egyházmegyék; Tiszántúli Egyházkerület (9 db): Békési, Bihari, Csongrádi, Debreceni, Hajdúvidéki, Nagykunsági, Nyírségi, Szabolcs-Beregi, Szatmári Egyházmegyék. <http://reformatus.hu/egyhazunk/mutat/6169/>

szintjén tevékenykedik, így látja belülről a református egyházat mint rendszert, valamint vezetési elveiről is szól:

„Én úgy látom az egyházat, hogy az egy hosszú-hosszú folyamat, ami egy rend, egy rendszer, ami épül az elődjeink munkájára, amit én nagyon tisztetek, nagyra értékelek... . Az ösvényt kell erősen látni, és azt vinni tovább. Én azt hiszem..., hogy ezt az ösvényt ... érzem elég határozottan, és ezért tudok talán abban segíteni, hogy a szervezet, az egyház, ez a vonal menjen tovább.” (ifjúsági irodavezető 1, zsinati tanácsos)

„... a nagygyűlés rendezésén kitűnő emberekkel dolgoztam együtt, akiktől rengeteget tanultam rendszerszervezésben és főleg abban, hogy hogyan lehet emberekkel együtt dolgozni. Tehát nem diktatúrában és nem egy teljes szétfolyásban, hanem határozottan, de mégis közösségi munkavégzésként. Ez egészen különleges tudás.” (ifjúsági irodavezető 1, zsinati tanácsos)

Ami az egyházvezetést illeti, a Magyarországi Református Egyház törvényhozó és legfőbb intézkedő testülete a **Zsinat**. A Zsinat időtartama hat év. A testületnek száz tagja van, közülük nyolcvan választott tagok, húszan pedig tisztségüknel fogva azok. Utóbbi tagok például az egyházkerületi püspökök, főgondnokok, főjegyzők, a zsinati tanácsos, zsinati jogtanácsos. A választott zsinati képviselők létszáma egyházkerületenként a kerület nagyságától függ. Tanácskozási joggal, nem zsinati tagként további tisztségviselők – esperesek, zsinati irodai osztályvezetők - is részt vesznek a Zsinat ülésein. Az Ifjúsági Iroda vezetője ebben a megközelítésben osztályvezetőnek minősül, így a Zsinat ülésein tanácskozási joga van. A Zsinatnak tíz állandó bizottsága van. A Zsinat a törvényhozáson kívüli ügyek intézésére **Zsinati Tanácsot** választ. A Magyarországi Református Egyház egészét érintő ügyek irányítása a **Zsinati Elnökségi Tanács** feladata. Az Elnökségi Tanács tagjai az egyházkerületi püspökök és főgondnokok, tanácskozási joggal a zsinati tanácsos és zsinati jogtanácsos van még jelen az üléseken. Az Elnökségi Tanács elnöksége a **Zsinat Elnöksége**. A Magyarországi Református Egyházat tehát végeredményben a Zsinat Elnöksége képviseli. Az új zsinati ciklus első ülésén választják meg a Zsinat lelkesi elnökét (a világi elnök, alelnökök, jegyzők, a Zsinati Tanács tagjai mellett). A Zsinat, a Zsinati Tanács valamint a Zsinat Elnöksége hatáskörébe tartozó feladatok ügyintézését a **Zsinati Hivatal** végzi, a zsinati tanácsos vezetésével. (1994. évi II. törvény a Magyarországi Református Egyház Alkotmányáról és Kormányzatáról a módosításokkal egységes szerkezetben 131-152. §) A Zsinati Hivatal egyik osztálya az Ifjúsági Iroda (a gazdasági, jogi, kommunikációs, oktatásügyi, stb. osztályok mellett).

1.2. Református egység a Kárpát-medencében

A református egyháznak már a 19. században voltak egyesítő törekvései. 1881-ben a debreceni alkotmányozó zsinat a Magyar Királyság területén létrehozta az egységes, Evangélium Szerint Reformált Magyarországi Keresztyén Egyházat, amelyhez öt, addig különálló egyházkerület tartozott 1881 és 1918, majd 1940 és 1945 között. Ezek a következők voltak: Dunántúli (központ: Pápa, Veszprém), Dunamelléki (Pest, Budapest), Tiszáninneri (Miskolc), Tiszántúli (Debrecen) és

Erdélyi (Nagyenyed, Kolozsvár) Egyházkerületek⁸. Trianon után a Magyarországon és a környező országokban működő református egyházak közjogi értelemben különállóak voltak.

A magyar ajkú reformátusok integrálása már közvetlenül a rendszerváltás után új lendületet kapott. 1991-ben megalapították a Magyar Reformátusok Világszövetségét egyesületi formában⁹. 1995-ben hívták életre a Magyar Református Egyházak Tanácskozó Zsinatát, „*amely a magyar reformátusság konzultatív, reprezentatív és demonstratív szerveként kívánt működni*”. (Magyar Reformátusok a Kárpát-medencében és a nagyvilágban. Magyarországi Református Egyház 2014:21)

A magyar református egység felé tett egyik legfontosabb lépés az volt, amikor a 2003. február 28-án megnyílt XII. Zsinat hetedik ülészakán elfogadták azt a törvényt (2005. évi I. törvény), amelynek értelmében a Magyarországi Református Egyház tagjai körébe „fogadta” az összes magyar református egyháztagot, lakóhelyétől függetlenül (lásd 1.1. pont). Az egységes magyar református egyház képviseleti testülete a Kárpát-medencei Magyar Református Generális Konvent, röviden: Generális Konvent. A Generális Konvent tagjai a Kárpát-medencében működő református egyházak, egyházkerületek és egyházmegyék mindenkori elnökségei. A Generális Konvent első ülése 2004. július 8-9-én volt Budapesten kilenc egyházkerület vezetőinek részvételével.¹⁰

Az együttműködés kezdetén a cél egymás kölcsönös tájékoztatása, az európai és világszervezetekben az egységes érdekképviselő létrehozása, az egységes liturgia és jogalkotás lehetőségének megvizsgálása, valamint az egyházi közoktatási és felsőoktatási intézményrendszer tartalmi egységesítése volt. Ennek megfelelően a Generális Konventnek több szakbizottsága van, például közös képviseleti, liturgiai, egyházalkotmányi bizottság. A Generális Konvent tanácskozásának két formája kristályosodott ki. Évente egyszer tartanak plenáris ülést a teljes tagság részvételével. A Generális Konvent vezető testülete, az elnökség aktuális kérdések megtárgyalására ül össze. Az elnökséget az egyházkerületek püspökei és főgondnokai alkotják.¹¹

2009. május 22. fogalommá vált a református egység szempontjából. Az Alkotmányozó Zsinat Debrecenben – ellenszavazat és tartózkodás nélkül – e napon fogadta el ugyanis a Magyar Református Egyház alkotmányát, és ezzel a Kárpát-medencei magyar református egyházak alkotmányjogi egységét. Megalakult tehát a Magyar Református Egyház, amely jogilag önálló részegyházakból áll. Létrejött a Közös Zsinat is, ami a Magyar Református Egyház alkotmányozó és törvényhozó testülete. A Magyar Református Egyház tagegyházai/egyházkerületei: a magyarországi református egyházkerületek, az erdélyi, a királyhágómelléki, délvidéki és kárpátaljai magyar református egyházak, az Amerikai Magyar Református Egyház (2009-től); a szlovákiai

⁸ A református egyház (1867–1918). <http://mek.oszk.hu/02100/02185/html/241.html>

⁹ Jelenleg a Magyarok Világszövetsége (képviselő: Tőkés László), valamint Magyarok Világszövetsége Alapítvány (képviselő: Takaró Tamás) is “törölt/jogerős határozattal megszüntetett” szervezetként szerepel az Országos Bírósági Hivatal által vezetett Civil szervezetek névjegyzékében. <http://birosag.hu/allampolgaroknak/tarsadalmi-szervezetek-es-alapitvanyok-nevjegyzeke>

¹⁰ http://www.majus22.org/cikk.php?ID_cikk=33

¹¹ http://www.majus22.org/cikk.php?ID_cikk=33

református egyház (2011-től) és a Horvátországi Református Keresztyén Kálvini Egyház (2013-tól¹²). (Magyar Reformátusok a Kárpát-medencében és a nagyvilágban. Magyarországi Református Egyház 2014:22)

1. táblázat A Magyar Református Egyház Kárpát-medencei egyháztestei és főbb jellemzőik

Megnevezés	Központ	Egyház- tagok száma, fő	Egyház- megyék száma	Egyház- községek száma
Szlovákiai Református Egyház	Komárom	110 000	9	210
Kárpátalja				
Kárpátaljai Református Egyház	Beregszász	130 000	3	95
Romániai egyházkerületek				
Erdélyi	Kolozsvár	326 000	16	1091
Királyhágómelléki	Nagyvárad	170 000	9	
Délvidék				
Szerbiai Református Keresztyén Egyház	Hertelendy-falva	17 000	2	15
Szlovéniai Református Keresztyén Egyház	Szentlászló	400	-	4
Horvátországi Református Keresztyén Kálvini Egyház	Laskó	4 000	-	18
Összesen		757 400	39	1 711

Forrás: Magyar Reformátusok a Kárpát-medencében és a nagyvilágban. Magyarországi Református Egyház 2014:18

A világban körülbelül 2,5 millió reformátust tartanak számon. Magyarországon a 2011-es népszámlálás során 1,1 millióan¹³ vallották magukat reformátusnak, közülük 600 ezer a teljes jogú – templomba járó, egyházfenntartói járulékot fizető – egyháztag (MRE 2014, Népszámlálás 2011). A magyarországi tagokon felül a Magyar Református Egyházhoz tartozik további mintegy 760 ezer magyar református egyháztag a Kárpát-medencében (1. táblázat).

2. A magyarországi református ifjúsági hálózat kiépítése: az Ifjúsági Iroda létrehozása és működési elvei

A Magyarországi Református Egyházban az ifjúsági ügyeket országosan koordináló irodát 1999-ben hozták létre. Ugyanebben az időszakban alakult meg az Ökumenikus Ifjúsági Iroda is, ifjúsági ügyekben állami és egyházi szinten egyaránt erős „szervezkedés” volt jellemző. Az önálló Ifjúsági Irodának jelkép- és üzenet értéke van: a református egyházvetés számára fontos az utánpótlás,

¹² <http://reformatus.hu/mutat/6114/>

¹³ A magukat reformátusnak vallók pontos száma: 1 153 454 fő.
www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak/vallas

fontosak a fiatalok. Az Ifjúsági Iroda munkájának célcsoportja a 16-30 év közötti - református és nem református – fiatalok.

Az interjú tapasztalatok alapján az iroda megalapításának belső (egyházi) és külső (állami) hajtóerői egyaránt voltak:

„'98-99-ben ... az ifjúsági ügyekhez való másfajta hozzáállás kezdődött el, felállt az Ifjúsági és Sportminisztérium, és akkor elindult egy szervezettebb kapcsolattartás az egyház és a társadalom különböző részei között ifjúsági ügyekben. ... nem volt a református egyházban kompatibilis csatolópont, és ennek meg az egyébként is alakuló belső folyamatoknak ... az eredménye lett az, hogy először a Missziói Irodán próbálkoztam egy osztállyal, és aztán végül is lett egy külön ifjúsági osztály. (ifjúsági irodavezető 1, zsinati tanácsos)

„Az ifjúsági munkát így kezdtük el strukturáltan - nem végezni, mert azt az egyház végezte eddig is meg a gyülekezetek, hanem ezt képviselni, koordinálni, segíteni országos szinten, kifelé-befelé.” (ifjúsági irodavezető 1, zsinati tanácsos)

Az ifjúsági ügyekben illetékes **állami** szervezetekkel való aktív kapcsolattartás, találkozás, konzultáció, tanácskozás¹⁴ a mai napig erősen jellemzi az Ifjúsági Irodát. A kezdetektől való szerepvállalást az is mutatja, hogy a Magyarországi Református Egyház megalakulása óta aktív tagja a Magyar Ifjúsági Konferenciának.

Az állami együttműködéssel párhuzamosan megkezdődött az azóta is tartó erős egyházközi – elsősorban katolikus és evangélikus – együttműködés. Az **ökumenikus** együttműködés legfőbb szervezeti keretét az Ökumenikus Ifjúsági Iroda (ÖKI) adta, de 2003 után szorosabbra vált a kapcsolat Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa¹⁵ Ifjúsági Bizottságával is.

„Az ÖKI keretében majdhogynem napi szinten együtt dolgoztunk katolikus és evangélikus kollegáimmal. Egymástól tanultuk az ifjúsági munkát, illetve együtt mozgattunk sok olyan dolgot, amit már tényleges, belső célként nevesítettünk.” (ifjúsági irodavezető 2, külügyi irodavezető - írásbeli közlés)

A négy ifjúsági irodavezetővel folytatott – hosszabb-rövidebb, szóbeli vagy írásbeli – beszélgetésből érezhető volt, hogy a magyarországi és Kárpát-medencei ifjúsági hálózat kiépítése és működtetése egyaránt egy rendkívül tudatos, intenzív, fokozatos és energiaigényes munka eredménye.

A 2000-2007 közötti időszak szerves egészét képez a Magyarországi Református Egyház stratégiai jellegű ifjúsági munkájában. Az első három év az „ösvény” kijelölésével, a struktúra kiépítésével telt, a következő három-négy elmélyítette a rendszerszerű működést. Ezen első időszak súlypontjai és legfontosabb feladatai az alábbiakban foglalhatók össze. Az első időkben hangsúlyos volt a kapcsolat építés a református egyházi ifjúsági munkát végző szereplők között. Elkezdődött munkájuk összehangolása, a „szakmai körök összekapcsolása”, „a privatizált munkaterületek felszabadítása a mind szelésebb körű eszmecserére”. (ifjúsági irodavezető 2, külügyi irodavezető - írásbeli közlés)

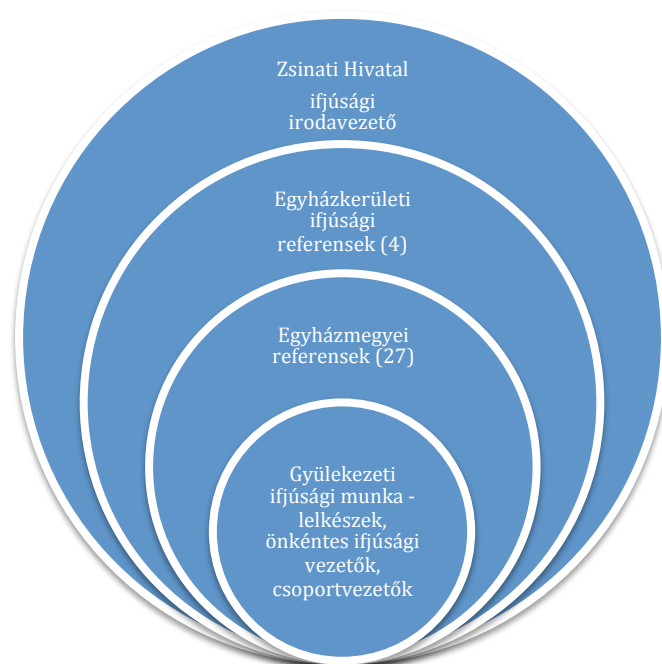
¹⁴ A Magyar Köztársaság Kormánya és a Magyarországi Református Egyház közötti megállapodást az 1057/1999. (V.26.) kormányhatározatként és a 72/1998. számú zsinati határozatként tartják nyilván.

¹⁵ <http://www.meot.hu>

„Nem feltétlenül volt még adott műfajon belül sem kapcsolat ezek (a református egyházban ifjúsági munkát végzők) között. Tehát tulajdonképpen semmilyen nagy dolog nem történt, annyi történt, hogy próbáltuk a szinergiákat jobban kihasználni és jobban összekapcsolni. ... Ezek közül bizonyos szempontból a legnehezebb volt a belső egyházi hálózatunk...” (ifjúsági irodavezető 1, zsinati tanácsos)

Szintén a kétezres évek első felében tették élettelibbé a hosszú évek óta létező református **ifjúsági referensi** struktúrát, „helyzetbe hozták” az egyes szereplőket. A Magyarországi Református Egyházban minden egyházmegyének van ifjúsági referense. A megyei referensek munkáját a helyileg illetékes egyházkerületi ifjúsági referens fogja össze¹⁶. Az ifjúsági ügyeket pedig országos – és mint látjuk majd Kárpát-medencei – szinten az Ifjúsági Iroda, illetve annak mindenkor vezetője hangolja össze (1. ábra). Ez a rendszer mára olajozottan működik. Az Ifjúsági Irodának a Zsinati Hivatalon belül régóta szoros a kapcsolata missziói és kommunikációs irodákkal. Ezek a kapcsolatok szintén fontosak az országos szintű munka összehangolásához.

1. Az ifjúsági munka különböző szintjei a Magyarországi Református Egyházban

Forrás: Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Iroda 2014, saját összeállítás

A református ifjúsági élet lényeges szereplői a református egyházhoz közeli, civil szervezetként működő **ifjúsági szervezetek**. Ilyen, hosszú múltra visszatekintő nagy, karakteres szervezetek például a Magyarországi KIE (Keresztyén Ifjúsági Egyesület, alapítva: 1883), a MEKDSZ (Magyar Evangéliumi Keresztyén

¹⁶ A kétezres évek elején az Ifjúsági Iroda elkezdett regionális ifjúsági irodákat létrehozni, de ezt a rendszert valamivel később felszámolták.

Diákszövetség, 1904), SDG (Soli Deo Gloria Református Diákmozgalom, 1921)¹⁷. Az Ifjúsági Iroda már megalakulása után felvette a kapcsolatot a magyar ifjúsági szervezetekkel, a velük való hatékony, rendszeres és konstruktív együttműködést hosszú évek alatt, lépésről lépésre sikerült kialakítani. A 2004-ben létrehozott, 2010-ben megújult Generális Konvent Ifjúsági Fóruma – vagy ahogyan a továbbiakban hivatkozunk rá: a Kárpát-medencei Ifjúsági Egyeztető Fórum - az az intézmény, amely más szereplőkkel együtt „integrálta” az ifjúsági szervezeteket (lásd 3.2. pont).

Az Ifjúsági Iroda fontos profilja a **gyülekezetekben** működő ifjúsági munka támogatása – elsősorban a referenseken keresztül, de akár közvetlenül is. Ennek érdekében már a kezdetektől fogva gyűjtötték a jó gyakorlatokat, praktikus információkat nyújtottak, tanácsokat adtak a helyi ifjúsági munkát végzőknek.

„... az ifjúsági munkát, ami sok helyen nagyon szépen folyt, próbáltuk támogatni, jó gyakorlatokat elkezdni gyűjteni, segíteni azt, hogy ahol nincsen ifjúsági munka, ott lehessen. Vagy azért, mert tapasztalatot tudunk átadni, vagy segíteni, hogy átadjanak egymásnak, vagy azzal, hogy támogatni abban, hogy ha nincs ifjúsági munka sincsen baj, mert mondjuk azért nincs, mert nincsenek fiatalok. Például ilyen is van, több gyülekezetben. ... már akkor megvoltak azok a gondolatok, amikről most kezdünk csak igazán beszélni, hogy (hasznos lenne) egy ifjúsági munkaterv az egész egyház számára javaslatként.” (ifjúsági irodavezető 1, zsinati tanácsos)

... (készült) táborozási segédlet, nemcsak pénz, hanem ötletek ..., a táborhely katalógust is ekkor csináltuk, hogy lássák, hogy hova lehet elmenni. Csomó olyan praktikus dolog, amivel lehet segíteni.” (ifjúsági irodavezető 1, zsinati tanácsos)

Kirajzolódott, hogy az ifjúsági munkában szerzett tapasztalatokat, az összegyűjtött tudást érdemes átadni, ennek érdekében beindították az ifjúsági vezető**képzést**. A képzések rendszere a 2007-2011 közötti „második korszakban” kristályosodott ki, amikor is folytatódott az ifjúsági vezetőképzés, elindult a mentorképzés. Ekkor hívták életre a Konfi Plusz Konferenciát és szakmai műhelyt (lásd 3.1. pont) is. A képzések csatolópontot jelentettek a külföldi magyarok felé is, ezeken ugyanis rendszeresen részt vettek a környező országok magyar ifjúsági vezetői. Az Ifjúsági Iroda munkásságát egyébként végigkíséri mind a külföldi magyarokkal való együttműködésre, mind a tágabb nemzetközi tapasztalatcserére való törekvés.

A hálózat építéshez és működtetéshez, az ifjúsági munkaterület profiljának (ki)alakításához elengedhetetlen a hatékony **kommunikáció**. Ennek országos csatornáiként például a Reformátusok Lapjában¹⁸ létrehozták az ifjúsági oldalt, honlapot és ifjúsági hírlevelet indítottak be, majd a közösségi oldalak térhódításával azokon is megjelentek rendezvényekkel, felhívásokkal.

Az Ifjúsági Irodát 1999 és 2001 között, majd egy éves külföldi ösztöndíj után 2001-2003 között vezette az alapító. 2003-tól ugyanis zsinati tanácsosi pozíció betöltésére kérték fel a Zsinati Hivatalban. A második irodavezető 2002-ben,

17

http://www.kie.hu/portal/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=17&Itemid=33, <http://www.mekdsz.hu/index.php/hu/tortenelmunk>, <http://sdg.org.hu/irasok/mi-az-sdg>

¹⁸ A Reformátusok Lapja a Magyarországi Református Egyház hivatalos hetilapja.

majd 2003-tól 2007-ig végezte itt a munkáját, azóta szintén a Zsinati Hivatalban a Külügyi Irodát vezeti. A harmadik irodavezető 2007 és 2011 között töltötte be posztját, mára oktatói karriert futott be a Károli Gáspár Református Egyetemen. A jelenlegi irodavezető tehát közel három éve dolgozik ebben a minőségben, és egyúttal ifjúsági lelkész egy budapesti gyülekezetben. Ami az Ifjúsági Iroda operatív működését illeti, az iroda teljes munkaidős alkalmazottai az irodavezető és egy tíz éve ott dolgozó munkatárs. Az ő munkájukat segíti továbbá egy a Csillagpont Református Ifjúsági Találkozó (lásd még 3.1. pont) előkészítéséért felelős félállású dolgozó.

Az Ifjúsági Iroda munkája szervesen illeszkedik abba a struktúrába, rendszerbe; igazodik ahhoz az irányvonalhoz, „ösvényhez”, amelyet a Magyarországi Református Egyház mint szervezet képvisel. Mindezt több informális és formális intézmény szavatolja: a zsinati tanácsossal, és rajta keresztül a zsinat lelkészi elnökével való rendszeres egyeztetés; az iroda munkájáról többféle fórumon és formában történő beszámolás. Utóbbi intézményen belül a zsinati üléseken tartott beszámolókat érdemes kiemelni. A zsinati ülésen lehetőség van kérdéseket feltenni a beszámolóhoz, illetve megvitatni, és végül elfogadni vagy elvetni az ott lehangzottakat. Tegyük hozzá: az ifjúsági beszámoló el nem fogadására nemigen akadt példa.

3. Kárpát-medencei magyar református ifjúsági kapcsolatok

3.1. Az alkalmoszerű együttműködéstől a szervezett hálózatokig: programok, rendezvények, szereplők

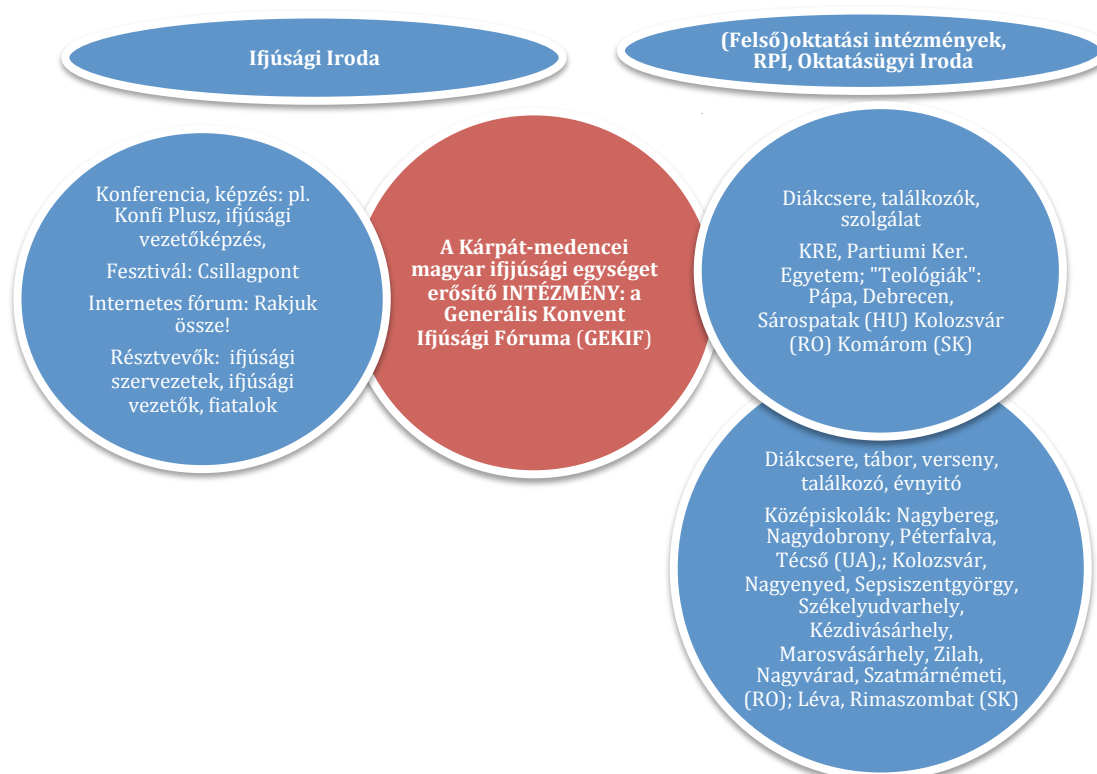
Ebben a pontban olyan eseményeket, rendezvényeket felvillantunk fel, amelyeken magyarországi és határon túli magyarok együtt vettek részt 2003-2011 között. Bár a Kárpát-medencei fiatalokat érintő együttműködést többféle szervezet kezdeményezheti, most az Ifjúsági Iroda által életre hívottakat tárgyaljuk részletesebben. Meg kell említeni ugyanakkor, hogy működik a mind a Kárpát-medencei református **középiszkolák**, mind a református **felsőoktatási intézmények** hálózata (2. ábra). Ezt a hálózatot az egyetemi oktatók, iskolaigazgatók és tanárok intézményesített találkozói, valamint diákcserek, táborok, tanulmányi versenyek erősítik. A kapcsolattartás koordinálói között megjelennek mind háttérintézmények (például a Zsinati Hivatal Oktatásügyi Irodája, Református Pedagógiai Intézete, RPI), mind maguk az oktatási intézmények (például Sárospataki Református Kollégium Gimnáziuma, Általános Iskolája és Diákotthona, Lévy József Református Gimnázium és Diákotthon, stb.)

Az Ifjúsági Iroda 2003 után kezdeményezte a rendszeres és folyamatos kapcsolattartást a határon túli magyar református ifjúsági „referensekkel”. Az együttműködés azonban nem mindig volt zökkenőmentes. A különböző régiók képviselői ugyanis eltérő nézeteket vallanak a vallásgyakorlásról, és ezeket a nézeteket olykor nem sikerült összeegyeztetni, összehangolni.

Az Ifjúsági Irodában hagyománya van annak, hogy az általuk szervezett **rendezvényekre** határon túli magyar ifjúsági vezetőket, illetve fiatalokat is meghívják. A kétezres évek végétől egyfajta elmozdulás érzékelhető e téren. A kapcsolatok dinamikájának megfelelően a Kárpát-medencei kapcsolatfelvétel és hálózat építés elején a külhoni magyarok inkább „vevőként”, képzésen

képzettként, konferencián hallgatóként, fesztiválon résztvevőként voltak jelen. Az együttműködés elmélyülésével ez a kapcsolat szimmetrikusabbá, kiegyenlítettebbé vált, a határon túli magyar ifjúsági vezetők és fiatalok „adóként”, programok szervezőjeként, ötletgazdájaként is megjelentek. Utóbbira kiváló példa a Csillagpont.

2. ábra A Kárpát-medencei református ifjúsági együttműködés: példák a hálózatokra

Forrás: Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Iroda és Oktatásügyi Iroda 2014, a Magyarországi Református Egyház Éves Jelentése 2011, 2012; saját összeállítás

A Magyarországi Református Egyház anyaországi és külhoni magyar – és nem magyar – fiataloknak szervezett legjelentősebb ifjúsági rendezvénye a **Csillagpont**¹⁹. A „minden törekvést egybefogó és ösztönző 'mozgalmat'” (ifjúsági irodavezető 2, külügyi irodavezető - írásbeli közlés) 2003-ban indították útjára Bodajkon, azóta két évente folyamatosan megszervezik. A fesztivál megálmodója és első szervezője három fő hajtóerőt említett, ami életre hívta a Csillagpontot:

„Alapvetően egy belső impulzus volt, hogy sokféle konferencia volt, de ez a korosztályokon átívelő, nagy létszámú találkozó ez nem volt, és erre úgy tűnt, hogy van igény. ... A másik pedig az, hogy több külföldi mintát ismertem – különbözőeket egyébként -, amiket azt gondoltam, hogy lehetne valamilyen szinten implementálni. Láttam azt, hogy ezek jók, az ifjúsági munkát nem oldják meg, de sokat tudnak

¹⁹ <http://csillag.reformatus.hu>

segíteni benne. A harmadik pedig a magyarországi ökumenikus (katolikus, evangélikus) tapasztalatok. ... Az én tapasztalatom az volt, hogy mindig egy nagy lökést tudtak adni nemcsak az ifjúsági munkának, hanem az egyház egészének. És ezek vezettek végül is oda, hogy a belső indulatot és a szándékot sikerült egy ilyen találkozó felé vinni, és végül is létrejött a 2003-as Csillagpont.” (ifjúsági irodavezető 1, zsinati tanácsos)

A 2003-as bodajki Csillagpont után 2005-ben Debrecen, 2007-ben Sárospatak, 2009-ben Fadd-Dombori, 2011-ben Tata, 2013-pedig Mezőtúr volt a helyszín. Minden alkalommal más-más református egyházkerület területén tartják a Csillagpontot. A fesztivál látogatóinak - és szervezőinek - száma (két) évről (két) évre egyre nőtt. A 2013-as Csillagpontnak az önkéntesekkel és meghívott vendégekkel együtt 3744 regisztrált résztvevője volt, közel tizedük külföldi magyar (2. táblázat).

2. táblázat A Csillagpont Református Ifjúsági Találkozó néhány jellemzője

Év	Helyszín	Egyház-kerület	Résztevők száma, fő	Ebből:	
				külföldi magyarok száma, fő	külföldi magyarok aránya, %
2003	Bodajk	Dunántúli	kb. 1300	n.a.	n.a.
2005	Debrecen	Tiszántúli	1979*	97	4,9
2007	Sárospatak	Tiszáninneni	2042**	158	7,7
2009	Fadd-Dombori	Dunamelléki	2354**	231	9,8
2011	Tata	Dunántúli	3187**	319	10,0
2013	Mezőtúr	Tiszántúli	3744*	347	9,3

Forrás: Beszámoló a 2011. évi Csillagpont Református Ifjúsági Találkozóról, Csillagpont kiértékelés 2013. Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Iroda 2011 és 2014, saját számítás

* előadókkal, közreműködőkkel

** előadók, közreműködők nélkül

A Csillagpont kinyilvánított célja a Kárpát-medencei egység erősítése, a lehető legtöbb magyar fiatal bevonása a környező országokból. Az Ifjúsági Iroda egyik korábbi vezetője szerint:

„A Csillagpont a nagy találkozások helye, ahol a fiatalok az egész Kárpát-medencéből érkezve megélhetik közösségüket. ... A Csillagpont 'üzenetközpontú', lelki alkalom. Hiszen, akár mennyire is fesztiválos a jellege, nem arra született, hogy a többi fesztivál vetélytársa legyen. A Csillagpont egyházi rendezvény, ami az ifjúsági életünk egy morzsája, szelete, mozzanata a sok közül. Másrészt 'kifelé' is üzen a közösség: minden ellentétes híreszteléssel szemben van élet az egyházon belül, olyan közösség, amely befogad, elfogad, értékkel és inspirál.” (ifjúsági irodavezető 2, külügyi irodavezető, Csillagpont kiértékelés 2013, 2. oldal)

A Csillagpont sajátossága, hogy fiatalok - kevésbé fiatalokkal karöltve - szervezik fiataloknak, tehát önkéntesek munkájára épül. A 2013-as mezőtúri Csillagpontot közel 900 önkéntes készítette elő 41 munkacsoportban, 350 programot valósítva meg. Tatán 2011-ben 565 önkéntes 30 munkacsoportban végzett munkájának az eredménye volt a találkozó.

„Nagy hozadéka ennek a jellegű struktúrának, hogy sajátos módon tanulják meg a fiatalok, hogy mit jelent az elköteleződés a felelősségvállalás egy ügy mellett.“ (Csillagpont kiértékelés 2013, 6. oldal)

Kétévente, a Csillagpont köztes éveiben rendezik meg a **Konfi Plusz Konferenciát**²⁰ és szakmai műhelyt. A konferencia célja, hogy a konfirmált (14 év feletti) fiatalokkal foglalkozó református ifjúsági vezetők ismereteit kibővítse, elmélyítse, felfrissítse. Az első konferencia (Berekfürdő, 2010) témája a tizennégy évesekkel, a másodiké pedig (Balatonszárszó, 2012) a tizennégy-tizennyolc évesekkel való szakmai munka volt. Idén (Balatonszárszó, 2014.08.24-27.) a tizennyolc év felettek vannak a középpontban. A négy napos Konfi Pluszt az Ifjúsági Iroda szervezi 120-150 ifjúsági vezető részvételével. Már az első konferencia résztvevőinek kb. 10%-a délvidéki, erdélyi, felvidéki vagy kárpátaljai ifjúsági vezető volt. Ez arány azóta csak nőtt.

Az interjúkban elhangzottak alapján az Ifjúsági Iroda által 2012-ben indított **Rakjuk össze! kampány**nak és az ennek folyamányaként megalakult Zsinati Ifjúsági Fórumnak²¹ (ZSIF) is van átgyűrűző hatása a külhoni magyar fiatalokra. A Zsinati Ifjúsági Fórum célja a demokratikus folyamatok erősítése a református egyházon belül; a párbeszéd előkészítése a döntéshozó testület (zsinat) és a fiatalok között. Bár a Zsinati Ifjúsági Fórum tagjai magyarországi fiatalok, *„... a folyamat, a kezdeményezés alkalmas arra, hogy kanalizálja a Kárpát-medencei fiatalok véleményét.“* (ifjúsági irodavezető 4, gyülekezeti lelkész). A Rakjuk össze! kampány ugyanis úgy indult, hogy Kárpát-medencei szinten közzétettek egy online kérdőívet arról, hogy a fiatalok milyenek látják a református egyházat. A határon túli fiatalokat az ifjúsági szervezetek vezetőin keresztül levelezőlistákon, valamint közösségi oldalakon érték el.

„A kérdőívet feldolgoztuk, a témákkal aztán magyarországi fiatalok foglalkoztak. Itt ők (a külhoni magyar fiatalok) is megfogalmazhatták véleményüket, és érdekelte őket, hogy hogyan fogadja a Zsinat az ő véleményüket. Élő (online) közvetítésen követték a zsinati ülést, amikor erről beszámoltunk. Észre lehetett venni, hogy elkezdtek a saját ifjúsági ügyeiket a saját egyháztestükön belül sokkal céltudatosabban képviselni. Egy kicsit bátorságot kaptak, hogy ja, ezt lehet így. Mi az általános tendencia? A fiatalok fontosak az egyházban, de a fiataloknak is meg kell tanulniuk a saját érdekeiket képviselni. Például a ZSIF, hogy ülésезünk, tanácskozunk, ezt a folyamatot segíti“ (ifjúsági irodavezető 4, gyülekezeti lelkész)

A leírtakból érzékelhető, hogy a Kárpát-medencei szintű találkozásoknak, együttműködésnek különböző szintjei és dimenziói vannak (2. ábra, lásd még 3.2. pont). A stratégiai jellegű együtt gondolkodás a magyar református egység és intézményeinek (Generális Konvent, Magyar Református Egyház, alkotmány,

²⁰ <http://www.reformatus.hu/lap/ifi/konfiplusz/>

²¹ <http://reformatus.hu/lap/ifi/ifjusagiforum/>

Közös Zsinat) magalkotásával teljeseedett ki. Az Ifjúsági Iroda létrehozta a Kárpát-medencei „felnőtt” egyházi együttműködés ifjúsági megfelelőjét, a Generális Konvent Ifjúsági Fórumát (GEKIF), vagy a Kárpát-medencei Ifjúsági Egyeztető Fórumot.

3.2. Rendszerszerű együttműködés: a Kárpát-medencei Ifjúsági Egyeztető Fórum és hozadékai

Az Ifjúsági Iroda naprakészségét, valamint Kárpát-medencében gondolkodását is jelzi, hogy a Generális Konvent Ifjúsági Fórumát vagy más néven a Kárpát-medencei Ifjúsági Egyeztető Fórumot²² (a továbbiakban: KMIEF) 2004-ben, a Generális Konvent megalakulásával egy évben az első „bizottságok” között hozta létre. A KMIEF az addig informális és alkalomszerű találkozásokat formalizálta, fórum jellegű intézményi keretbe ágyazta. A 2009-es Kárpát-medencei közös református alkotmány elfogadásával a KMIEF munkája új lendületet kapott. Ennek az újjáéledésnek, a külhoni magyar református fiatalok vezetőivel való együttműködésnek különböző fázisai voltak. 2010-től kezdődően a KMIEF tagjai rendszeresen, tavasszal és ősszel találkoztak változó helyszíneken. 2010 januárjában a Generális Konvent elnökségi ülésével párhuzamosan Budapesten tanácskozott a KMIEF. 2010 októberében Súlyomkőváralján (Királyhágómellék) mintegy húsz résztvevővel, 2011 februárjában Balazséron (Kárpátalja²³) huszonöt résztvevővel folytatódott a munka. Ezekben a találkozókon eltervezték, hogy testvérgyülekezeti kapcsolatokat alakítanak, közös imaéjjelt szerveznek, szakmai fórumokon közösen vesznek részt. („Generális Konvent Ifjúsági Fóruma előterjesztés” c. dokumentum, kelt, 2011.02.22. „Éves jelentés az ifjúsági misszióról 2010”, Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Iroda 2011).

A KMIEF tagjai a magyar református ifjúsági szervezetek vezetői voltak Magyarországról és a környező országokból, a fórum „elnöke” pedig a mindenkori Ifjúsági Iroda vezetője. Mint minden megújuló együttműködésre, az elején a KMIEF munkájára is némi szerepzavar, tanácsstalanság, elvi és nézetkülönbség volt jellemző. Először is ezeket kellett kezelni, az érdemi együttműködés csak utána kezdődhetett meg.

„Az ifjúsági szervezetek körülbelül ugyanazokat a fiatalokat akarják megszólítani: volt egy belső feszültség, hogy mi egymás vetélytársai vagy segítőitársai vagyunk? Szereptisztázás történt, hogy hogyan viszonyuljunk egymáshoz. Ez a 2010-es alkalom arról szólt, hogy jó, hogy együtt vagyunk, de nem olyan egyszerű együtt lenni, együtt munkálkodni. Megvolt a testvéri öröm, a nyitottság egymás felé, de

²²A továbbiakban ezt elnevezést használjuk, mivel ez a fórum hivatalosan nem része a Generális Konventnek, bár szorosan együttműködik vele. Újabb adalék a névhasználathoz, hogy a Kárpát-medencei Ifjúsági Egyeztető Fórum résztvevői GEKIB (Generális Koncent Ifjúsági „Bizottsága”) tagokként tekintenek magukra, illetve jelenleg a köztudatban is a GEKIB él. Amint az az interjúkból kiderült, a „bizottság” hivatalosan biztosan nem használható a kezdeményezés megnevezéseként, ezért az esettanulmányban tartózkodunk mind a GEKIF, mind a GEKIB használatától. Ezt a névhasználati kérdést érdemes minél előbb tisztázniuk a fórum tagjainak.

²³ 2014-ben Magyarországon tartották, illetve Királyhágómelléken tartanak KMIEF ülést. Az idei első ülés helyszíne eredetileg Kárpátalja lett volna, de a feszült ukrán belpolitikai helyzet miatt azt végül Magyarországon tartották meg.

nem tudtunk mit kezdeni egymás szakmaiságával.” (ifjúsági irodavezető 4, gyülekezeti lelkész)

A magújult KMIEF munkája logikusan azzal kezdődött, hogy a fórum tagjai kölcsönösen megismerték egymást és ifjúsági szervezeteiket; a szervezet reformátusságon belül képviselt kegyességi irányzatát, alapelveit, módszertanát, programjait. A megismerés eszköze a beszámolás volt: a szervezetek vezetői ismertették, hogy az adott félév alatt milyen programokat bonyolítottak le. *„Sokáig ez volt: beszámoltunk.” (ifjúsági irodavezető 4, gyülekezeti lelkész)* Az érdemi együttműködés a különböző színtereken és szinteken értelemszerűen a megismerkedés után indulhatott meg.

„Ez után nem történt más, mint a 2010-es elhatározás megvalósítása: látva azt, hogy jelentős eltérések vannak a határon túli régiók között azon kezdtünk el szisztematikusan dolgozni, hogyan lehet egymással elfogadtatni a határon túli ifjúsági szervezeteket, és hogyan lehet úgy mond szakmailag közelíteni őket, hogy tanuljanak egymástól, és hogy hogyan fejlődhetnek a saját célkitűzéseiken belül. Ez azokra érvényes, akik ott voltak ezen a találkozón. Ezzel párhuzamosan pedig az volt a saját célunk (az Ifjúsági Irodában), hogy az összes ifjúsággal foglalkozó szervezetet bekapcsoljuk ebbe a hálózatba.” (ifjúsági irodavezető 4, gyülekezeti lelkész)

Azt a célt, hogy az összes Kárpát-medencei magyar református ifjúsági szervezet tagja legyen a KMIEF-nek, 2013-ra sikerült elérni. Magyarországról a fórumba meghívták továbbá az egyházkerületi referenseket, a teológiák, valamint a főiskolai és egyetemi gyülekezetek, a Magyar Református Szeretetszolgálat, a Reformátusok Lapja, a Zsinati Hivatal, valamint a Szeretethíd projekt képviselőit is. Erdélyből, Királyhágómellékről és Partiumból szintén jelen vannak az ifjúsági szervezetek, a két egyházkerület képviselői, főiskolai és egyetemi gyülekezetek, egy teológia. Kárpátaljáról a KMIEF soraiban tudhatja az ott működő ifjúsági szervezet, az egyházkerület és a magyar főiskolai gyülekezet képviselőit. A Felvidékről az ottani ifjúsági szervezet, Délvidékről két református egyház képviselteti magát (3. ábra).

A bevont szervezetek, intézmények száma ülésről ülésre nőtt, mára 86 főben állapodott meg. A tagok részletes listáját a 3. számú melléklet tartalmazza. Összesen 46 különböző szervezet(i egység) vesz részt a KMIEF-ben. A KMIEF-nek 34 külföldi magyar tagja van 16 küldő szervezetből. Olyan szervezetekről van itt szó, akik heti, de legalább havi rendszerességű személyes kapcsolatban vannak tagjaikkal, a fiatalokkal. Azon külföldi fiatalok száma, akiket az Ifjúsági Iroda el tud érni a partner egyházkerületek, ifjúsági szervezetek, főiskolai és egyetemi gyülekezetek, teológiák, középiskolai közösségek ifjúsági vezetőin keresztül, 10-12 ezerre tehető. Az elsődleges közvetítő csatorna az internet (levelezőlista, közösségi oldal, honlap), ugyanakkor indokolt esetben a telefonos kommunikáció is hatékonyan működik.

3. ábra A Kárpát-medencei Ifjúsági Egyeztető Fórum összetétele a tagintézmények és székhelyük szerint

Forrás: Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Iroda 2014, saját összeállítás

A konkrét együttműködés **első** szintjeként a KMIEF résztvevői elkezdték egymással előre egyeztetni programjaik, rendezvényeik időpontjait. Ennek célja, hogy nagy Kárpát-medencei református ifjúsági rendezvények – például tavaszi vagy nyári ifjúsági fesztiválok - ne essenek egy időpontba. Ezek után közösen elkezdtek keresni azokat a kölcsönösen látogatható programokat, ahova minden szervezet elviheti saját tagjait, fiataljait, találkozási pontokat teremtve ezzel különböző régiók magyar fiataljainak. Ez a rendezvény egyfelől a magyarországi Csillagpont, másfelől stratégiai döntésként az is megfogalmazódott, hogy a Csillagpont köztes éveiben egy határon túli ifjúsági találkozót tesznek a középpontba. 2012-re az Erdélyi Ifjúsági Keresztyén Egyesület (IKE), 2014-re a Kárpátaljai Református Ifjúsági Szövetség (KRISZ) ifjúsági találkozóját jelölték

meg kiemelt eseményként. Utóbbi az idei Egység Fesztivál²⁴ kiemelt rendezvénye is. A programegyeztetési folyamatot támogatva egyrészt létrehoztak egy közös eseménynaptárt, másrészt az Ifjúsági Irodája nyitó oldalán, valamint a például az Erdélyi IKE honlapja eseménynaptárában²⁵ láthatóak a Kárpát-medence-szerte rendezett ifjúsági programok, a rendezvény helyszínének és hatókörének megjelölésével.

„Ez ritmusba kerülés, hogy vegyük fel egymás ritmusát, figyeljünk egymásra, számoljunk egymással. Ezek nagyon érzékeny folyamatok, és mind az együttműködés szükségletei szerintem.” (ifjúsági irodavezető 4, gyülekezeti lelkész)

Az együttműködés **második** szintjén a KMIEF célja az volt, hogy közösen szervezzenek egy olyan célzott, nem fesztiválszerű programot, amelyben nemcsak az ifjúsági vezetők, hanem a tagok, maguk a fiatalok is részt vesznek. Így született meg a testvér ifi (gyülekezetben működő ifjúsági csoport) hétvége ötlete, amelyet 2011 májusában szerveztek Debrecenben. A 2013-as Csillagponton ezt követte a testvér ifi találkozó. Az ifjúsági szervezetek vezetőitől azt kérték, hogy hozzanak el olyan fiatalokat a testvér ifi találkozóra, akik a szervezetük tagjai és egyben gyülekezeti ifjúsági csoportba is járnak. Ennek a mögöttes koncepciója az, hogy ez egy ideális kombináció, mivel egy ifjúsági szervezet alternatív lehetőséget biztosít a közösség megélésére, „a hosszú távú életút kíséréséhez a gyülekezet a szélesebb meder”. Végül „... volt, aki gyülekezeti ifist hozott, volt, aki ifjúsági szervezeti tagot hozott, volt, aki mindkettőt.” (ifjúsági irodavezető 4, gyülekezeti lelkész) A különböző régióbeli magyar fiatalok találkozója előtt az ifjúsági vezetőkben kételyek, félelmek fogalmazódtak meg arra vonatkozóan, hogy a fiatalok képesek lesznek-e egymást elfogadni. A szakmailag magas színvonalú testvér ifi találkozón ezek – az egyébként valós – falak elkezdtek leomlani.

„... az egyik cél az, hogy a fiatalokat erősítsük abban, hogy sok olyan kortársuk van, akik hasonló értékrenddel bírnak egész Kárpát-medencében afelett maguk a szervezetek vezetői is hitetlenül álltak, hogyan tudják kimozgatni (a tagokat) abból, hogy a másikat, a másik régiót „lesajnálja”, „megsajnálja”, hogy elszeparálódjon tőle, hogy úgy nézzen a másik fiatalra, hogy bennünk nincsen semmi közös azon kívül, hogy egy nyelvet beszélünk, mert a hely, ahol élünk, más mechanika alapján működik. Ez alatt én értem a társadalmi berendezkedést - a fiatalok helye és lehetőségei az adott régióon belül, gazdasági hatások, iskolai színvonal, mobilizációs lehetőségek, kulturális hatások és jövőképbeli különbségek. Ahogy ezeket első körben ujjhegyre szedtük, az ifjúsági szervezetek vezetői azt mondták, hogy nem találjuk meg azt a platformot, ahol mi érintkezni tudnánk. Az egésznek a (másik) célja a Kárpát-medencei kortárs elfogadás, kortárs segítség, érzékenyítés, tolerancia.” (ifjúsági irodavezető 4, gyülekezeti lelkész)

„... ez végig ... arról szól, hogy az egymás különbözőségei nem gyengítően hatnak ránk, hanem sokkal inkább erősítenek: a különbözőség erősít.” (ifjúsági irodavezető 4, gyülekezeti lelkész)

²⁴ Kárpát-medencei református találkozó, Debrecen 2014. május 24. A 2009. május 22-i Magyar Református Egyház megalakulására emlékezve rendezik meg.

²⁵ <http://reformatus.hu/lap/ifi/>, <http://www.ike.ro/hu/aktualis/esemenynaptar/>

Az együttműködés **harmadik** szintje és eredménye az ötletek, előadók és programok hatékony „cseréje”. Ennek egyik alsó lépcsőfoka, amikor a szereplők egy másik régiótól kapnak ötletet, ihletet és azt átültetik saját környezetükbe. Magasabb szintű együttműködést jelez, amikor a régiók szereplőket, programokat cserélnek egymással. Erre példa, hogy a tiszzeninnyi egyházkerület ifjúsági referense 2013-ban főelőadó volt 2013-ban Kárpátalján a KRISZ „Lendület” elnevezésű rendezvényén, aztán Magyarországon a Csillagponton, majd 2014-ben Erdélyben a Betánia CE „Függőleges”-én. Hasonlóképpen, egy partiumi lelkész és dicsőítő zenekara 2014-ben ugyanebben a rendszerben volt jelen Kárpátalján a „Lendület”-en. Egy másik példa a Kárpát-medencei református ifjúsági Imaéjjel. Az Imaéjjelt Kárpátalján a KRISZ indította el, majd közös döntés alapján a programot kiterjesztették az összes többi KMIEF régióra is. A legmagasabb lépcsőfok az, amikor konkrét programot teljes egészében vesznek át egymástól a szereplők előadástul, tematikástul, üzenetstül, felépítéssel. Ilyen volt 2013-ban az Erdélyi IKE fémjelezte Erdélyi Konfi Plusz Konferencia 2013, amit a magyarországi Konfi Plusz mintájára hoztak létre.

A sokat emlegetett **Csillagpont** többféle együttműködés kombinációja. Itt a magyarországi és külföldi magyar református ifjúsági szervezetek és tagjaik egyben résztvevőként, „vevőként” és programok házigazdái, felelőseiként „adóként” is megjelennek. A 2013-as Csillagpont szervezésébe 40 ifjúsági szervezet kapcsolódott be, ezek közül 7 külföldi magyar illetőségű. Ilyen például a CE Bethánia - Romániai CE Szövetség, a Genézium Társaság, az IKE (Ifjúsági Keresztyén Egyesület, Erdély), KRISZ (Királyhágómelléki-Református-Ifjúsági-Szövetség, Királyhágómellék); FIRESZ (Fiatal Reformátusok Szövetsége, Felvidék), KRISZ (Kárpátaljai Református Ifjúsági Szövetség, Kárpátalja)²⁶. A határon túli magyar ifjúsági szervezetek 17 programot hoztak a fesztiválra.

Az együttműködés és összetartozás egy sajátos színtere a már szintén említett Kárpát-medencei ifjúsági **Imaéjjel**. Az Imaéjjelt 2011 óta évente rendezik meg, tematikáját mindig más régióban működő ifjúsági szervezet dolgozza ki. Az Imaéjjel kreatív módja a távolságok leküzdésének; az összetartozás érzésének fokozásával pedig a személyes találkozásokat is ösztönözheti.

„... azt tapasztaltuk..., hogy erősíteniünk kell a közös lelki alapot, a lelki összetartozást. Ennek eszközeként vettük át a kárpátaljaiaktól az Imaéjjel gondolatát, ami lelki összetartozásunkat erősíti. Lényege, hogy mindenki helyben marad, saját ifjúsági szervezetében, gyülekezetében, és ugyanazon az estén, ugyanazon tematika alapján egy egész éjszakát együtt virraszt. Ennek az üzenete a következő: ott kell jelen lennem, ahol élek, de egy nagyobb közösség része vagyok, és az egység úgy valósul meg, hogy mások is akkor és azt teszik, amit én. (ifjúsági irodavezető 4, gyülekezeti lelkész)

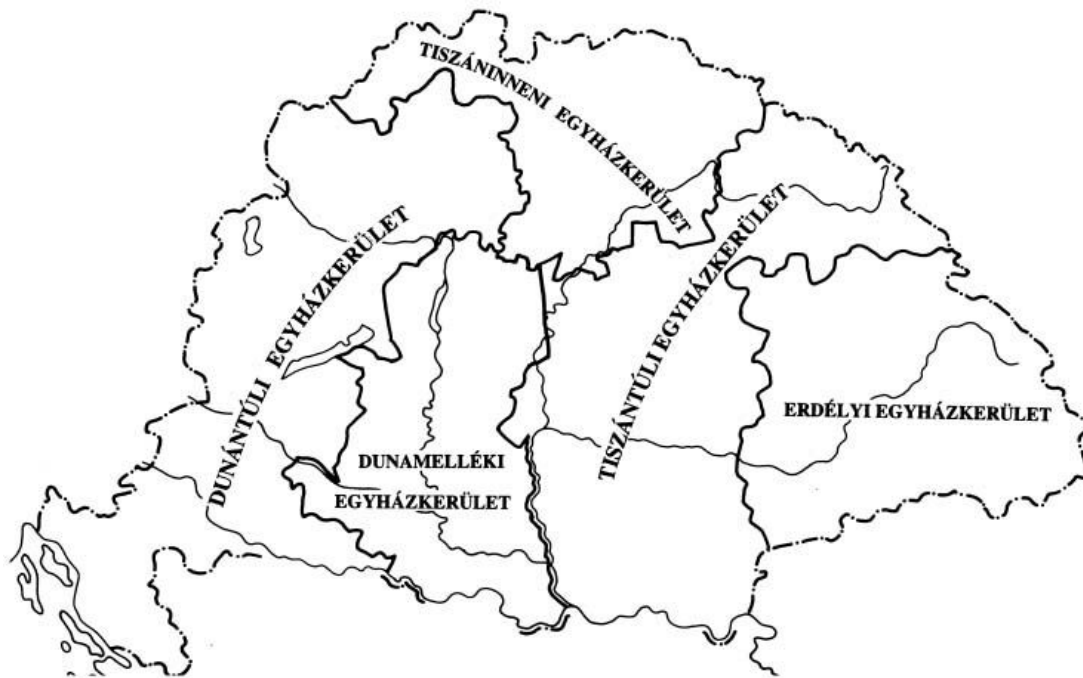
A KMIEF munkája mára tehát konstruktív együttműködéssé vált. A két napos találkozón egy szűk keretben még mindig helyet kapnak a beszámolók mint az információmegosztás eszközei. A fórum egyfajta szakmai műhellyé is vált egyben, amire a résztvevők igényei szerint hívnak meg előadókat. Mivel 2010-hez képest mintegy négyszeresére duzzadt a taglétszám, az intézmény

²⁶ <http://ce-union.ro/ce/index.php/hu/>, <http://genezius.ce-union.ro/?lang=hu>,
<http://www.ike.ro>, <http://krisz12.eu>, <https://www.facebook.com/page>, <http://firesz.sk>,
<http://krisz.org>

dinamikája erősen megváltozott. A KMIEF ezért most az előtt a kihívás előtt áll, hogy hogyan tudja szervezeti keretét a megnövekedett létszámhoz igazodva megújítani. A megújulás egyik útja a tematikus munkacsoportok, szakbizottságok létrehozása lehet.

MELLÉKLET

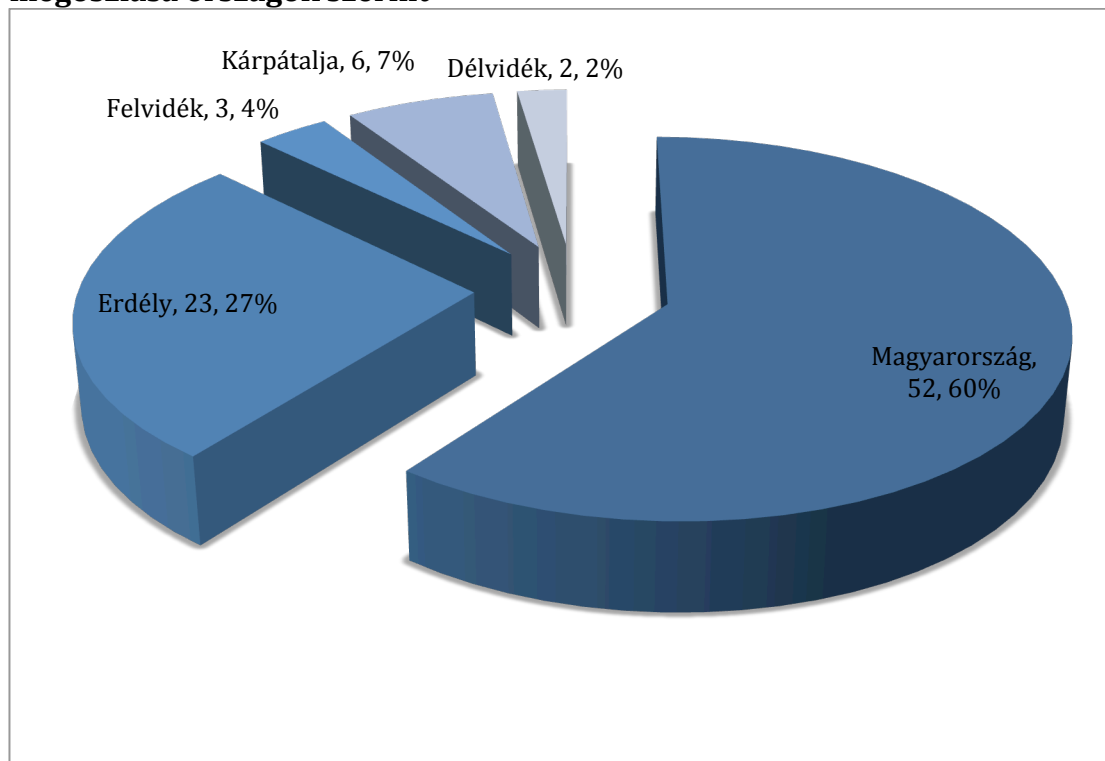
1. számú melléklet Az 1881-es debreceni alkotmányozó zsinat eredményeként létrehozott öt református egyházkerület

Forrás: A református egyház (1867–1918). Magyar Elektronikus Könyvtár
<http://mek.oszk.hu/02100/02185/html/241.html>

2. számú melléklet

A megújult Kárpát-medencei Ifjúsági Egyeztető Fórum tagjainak megoszlása országok szerint

Forrás: Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Iroda 2014, saját összeállítás

3. számú melléklet

A megújult Kárpát-medencei Ifjúsági Egyeztető Fórum összetétele a tagintézmények és székhelyük (ország) szerint: részletes táblázat

	Szervezet neve	Fő	Az intézmény székhelye	Össz
1	MRE Zsinati Hivatal Ifjúsági Iroda	2	Magyarország	
2	MRE Zsinati Hivatal	1	Magyarország	
3	Szeretethíd	1	Magyarország	
4	MRSZ	1	Magyarország	
5	Reformátusok Lapja	1	Magyarország	
6	Bethánia CE Szövetség	1	Magyarország	
7	KIE	2	Magyarország	
8	MEKDSZ	3	Magyarország	
9	REFISZ	4	Magyarország	
10	SDG	4	Magyarország	
11	Dunamelléki kerületi referens	1	Magyarország	
12	Dunántúli kerületi referens + 1 fő	2	Magyarország	
13	Tiszáninneni kerületi referens + 1 fő	2	Magyarország	

14	Tiszántúli kerületi referens	1	Magyarország	
15	Debreceni Református Hittudományi Egyetem	1	Magyarország	
16	KRE Hittudományi Kar Budapest	3	Magyarország	
17	Pápai Református Teológiai Akadémia	3	Magyarország	
18	Sárospataki Református Teológiai Akadémia	3	Magyarország	
19	Debreceni Egyetem esküdtfelügyelő	1	Magyarország	
20	Református egyetemi és főiskolai gyülekezetek (Budapest, Debrecen, Győr, Miskolc, Pécs, Szeged, Székesfehérvár, Veszprém)	13	Magyarország	
21	Café El Mondo	2	Magyarország	52
22	Bethánia CE Szövetség	2	Románia	
23	Erdélyi Ifjúsági Keresztyén Egyesület (Erdélyi IKE)	6	Románia	
24	Genézius Társaság	2	Románia	
25	KRISZ-Királyhágómelléki Református Ifjúsági Szövetség	2	Románia	
26	Erdélyi Református Egyházkerület	1	Románia	
27	Királyhágómelléki Református Egyházkerület	1	Románia	
28	Kolozsvári Főiskolás Ifjúsági Keresztyén Egyesület	2	Románia	
29	Marosvásárhelyi Főiskolások Keresztyén Egyesülete	1	Románia	
30	Partiumi Keresztény Egyetem Gyülekezete	1	Románia	
31	Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár	4	Románia	22
32	FiReSz	3	Szlovákia	3
33	KRISZ - Kárpátaljai Református Ifjúsági Szervezet	4	Ukrajna	
34	II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai	1	Ukrajna	
35	Magyar Főiskola, Beregszász	1	Ukrajna	
36	Egyházkerületi főjegyző	1	Ukrajna	7
37	Szerbiai Református Keresztyén Egyház	1	Szerbia	1
38	Horvátországi Református Keresztyén Kálvini Egyház	1	Horvátország	1
	Mindösszesen	86		86

Forrás: Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Iroda 2014, saját összeállítás

Felhasznált anyagok

Beszámoló a 2011. évi Csillagpont Református Ifjúsági Találkozóról. Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Iroda 2011, Budapest.

Csillagpont kiértékelés 2013. Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Iroda 2014, Budapest.
http://www.reformatus.hu/data/attachments/2014/02/10/2013Csillagpont_Ki_ertekeles.pdf

Civil szervezetek névjegyzéke. Országos Bírósági Hivatal (OBH)
<http://birosag.hu/allampolgaroknak/tarsadalmi-szervezetek-es-alapitvanyok-nevjegyzeke>

A Csillagpont Református Ifjúsági Találkozó honlapja:
<http://csillag.reformatus.hu>

Egyházmegyék és egyházkerületek a Magyarországi Református Egyházban:
<http://reformatus.hu/egyhazunk/mutat/6169/>

Az Egység Napja honlapja: http://www.majus22.org/cikk.php?ID_cikk=33

Az Egységes Magyar Református Egyházról: <http://reformatus.hu/mutat/6114/>

Erdélyi Konfi Plusz: <http://www.refradio.eu/radio/agnus/mutat/2045/>

Éves Jelentés az ifjúsági misszióról 2010. Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Iroda 2011, Budapest

A „Generális Konvent Ifjúsági Fóruma előterjesztés” c. dokumentum, kelt, 2011.02.22. Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Iroda

A Heidelbergi Kátéről: <http://www.reformatus.hu/mutat/7512>

A Kárpát-medencei református ifjúsági szervezetek honlapjai, története:
http://www.kie.hu/portal/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=17&Itemid=33,
<http://www.mekdsz.hu/index.php/hu/tortenelmunk>,
<http://sdg.org.hu/irasok/mi-az-sdg>,
<http://ce-union.ro/ce/index.php/hu/>,
<http://genezius.ce-union.ro/?lang=hu>,
<http://www.ike.ro>,
<http://krisz12.eu>,
<https://www.facebook.com/page>,
<http://firesz.sk>,
<http://krisz.org>

Konfi Plusz: <http://reformatus.hu/lap/ifi/konfiplusz/>

A konfirmációról: <http://reformatus.hu/mutat/6239/>

A Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsának honlapja:
<http://www.meot.hu>

Magyar Reformátusok a Kárpát-medencében és a nagyvilágban. Magyarországi Református Egyház 2014, Budapest.

A Magyarországi Református Egyház Éves Jelentése 2011. Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal 2012, Budapest

A Magyarországi Református Egyház Éves Jelentése 2012. Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal 2013, Budapest

A Magyarországi Református Egyház Törvénytára 2014 (2014. január 1-jei állapot márciusi technikai módosításokkal).
http://www.reformatus.hu/data/documents/2014/04/01/0401_MRE_torvenytar_2014.pdf

A Magyarországi Református Egyház Zsinati Hivatal Ifjúsági Iroda honlapja:
<http://uj.reformatus.hu/lap/ifi/>

Népszámlálás 2011. www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak/vallas

A református egyház (1867–1918). Magyar Elektronikus Könyvtár:
<http://mek.oszk.hu/02100/02185/html/241.html>

Szénási Sándor (1990): „Megtaláltuk a Messiást!” Konfirmációs olvasókönyv. A Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest

A Zsinati Ifjúsági Fórum honlapja: <http://reformatus.hu/lap/ifi/ifjusagiforum/>

Videók, kisfilmek:

Kárpát-medencei Ifjúsági Egyeztető Fórum: <http://vimeo.com/89291311>

Zsinati Ifjúsági Fórum: Mit gondolsz az egyházzal?
<http://reformatus.hu/lap/ifi/ifjusagiforum/>

Zsinati ülések ifjúsági témában:

2012: <http://www.reformatus.hu/mutat/6790/>,

2014: <http://reformatus.hu/mutat/kivennek-a-reszuket-a-missziobol/>